

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Младен Стефанов Велев,
катедра “Икономика, индустриален инженеринг и мениджмънт”,
Технически университет – София
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност “ “доцент”
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
по професионално направление 37. Администрация и управление,
научна специалност „Управление на маркетинга в сферата на услугите“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 63/16.07.2013 г. и в сайта на Технически университет - Габрово за нуждите на катедра “Мениджмънт”, като кандидат участва гл.ас. д-р Веряна Тодорова Боева.

1. Кратки биографични данни

Гл.ас. д-р Веряна Тодорова Боева е завършила Висшия машино-електротехнически институт, Габрово през 1985 г. с образователна степен – магистър по специалност „Механично приборостроене“. През 2006 г. завършва магистратура по стопанско управление в ТУ-Габрово. От 2011 г. е доктор по икономика - специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“. Владее руски език и ползва английски и немски езици. Притежава високи компютърни умения.

От 1989 до 1991 г. д-р Боева е работила в Институт по микропроцесорна техника – София, като научен сътрудник III степен. От 1991 г. до 1994 г. е била ръководител на Висша бизнес школа в Габрово към Националния център „Мениджмънт“-София. От 1994 г. до 1996 г. д-р Боева работи в Технически университет - Габрово като организатор учебна работа. От 1996 г. е преподавател в ТУ - Габрово. Участвала е в разработването на редица научни и образователни проекти, в това число и международни. Гл. ас. Боева има общо 36 научни публикации. Членува в Българската асоциация по маркетинг.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът д-р Веряна Боева участва в конкурса с 31 научни публикации, в това число:

- Монографии - 1 брой;

- Публикации 26 броя;
- Учебници - 3 броя;
- Учебни пособия - 1 брой.

Кандидатът е участвал в разработването на 11 научни и образователни проекти, в това число и международни. Съдържанието им не е представено и по тази причина не ги приемам за рецензиране, като публикации по конкурса.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

По вид:

- Статии - 4 броя;
- Доклади - 22 броя;
- Популярни публикации - 0 броя.

По значимост

- Статии в издания с Импакт-фактор - 0 броя.
- Пленарни доклади - 0 броя.
- Наградени публикации – 0 броя.

По място на публикуване:

- Статии в чуждестранни списания - 0 броя.
- Доклади в трудове на международни научни конференции в чужбина - 3 броя [Д 10, Д 20 и Д 25].
- Статии в национални списания - 4 броя [С 1. до С 4.].
- Доклади в трудове на международни научни конференции в България - 11 броя [Д7, Д8, Д12, Д13, Д14., Д15, Д18, Д21, Д22, Д23, Д24].
- Доклади в трудове на национални научни конференции, сесии и семинари - 8 брой .
- Доклади в научни трудове на университети - 0 брой

По езика, на който са написани:

- На английски език - 1 брой [Д 20].
- На немски език - 2 броя [Д 10, Д25].
- На български език - 23 броя
- На руски език - 0 броя

По брой на съавторите:

- Самостоятелни - 23 броя
- С един съавтор - 3 броя
- С двама съавтори - 0 броя

- С трима и повече съавтори – 0 броя

Рецензирани преди публикуване – не е представена информация.

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

Трудовете на гл.ас. д-р Боева са цитирани 7 пъти.

Може да се допусне, че този брой не е пълен, поради затрудненията в набирането на необходимата информация, предвид липсата в страната ни на система за следене на цитиранията. Цитиранията свидетелстват, че **научните публикации на кандидата са получили обществено признание и се използват от научната общност.**

4. Обзор на съдържанието и резултатите в представените трудове

Цялата научно – изследователска и научно – приложна дейност на кандидата са свързани с решаването на научни проблеми и конкретни задачи в областта на обявения конкурс. Той показва осведоменост и висока компетентност в областта на управлението на маркетинга в сферата на услугите.

Проблемите, на които са посветени **научните трудове** на кандидата могат да се групират в **2 научно-изследователски направления:**

1. Теоретико-методологически разработки в областта на маркетинга във висшето образование.

2. Теоретико-методологически разработки в областта на качеството и конкурентоспособността на продуктите, маркетинговия одит и др..

Трябва да се отбележи, че в научно-изследователската дейност на д-р Боева **има последователност, логичност, приемственост, научна коректност и конструктивност.** Личи нейния траен интерес към изследването на проблемите на маркетинга на образователни услуги. Тя притежава афинитет и **способности за тясно свързване на научните изследвания с практическата им приложимост.** Прави впечатление **добрата ѝ литературна осведоменост.** Явно тя познава литературата по изследваните проблеми (в т.ч. и най-новата), овладяла е и успешно използва основните съвременни изследователски подходи, показала е способност и умения да систематизира и критично да осмисля класическите и новите теории, добре да формулира и да защитава своите тези.

5. Обща характеристика на дейността на кандидата

5.1. Учебно-педагогическа дейност

Гл.ас.д-р Веряна Боева е университетски преподавател с голям опит в научно-изследователската дейност – от 1989 г. е научен сътрудник, а от 1996 г. и преподавател в ТУ – Габрово. Води часове по учебните дисциплини: „Маркетинг“, „Основи на маркетинга“, „Индустириален маркетинг“, „Управление на маркетинга“, „Маркетингови проучвания“, „Маркетинг на услуги“ и др. Разработила е и редица нови учебни дисциплини. Била е научен ръководител на голям брой успешно защитили дипломанти.

Анализът на научните публикации на д-р Боева и предоставената ми информация показват, че тя тясно свързва научно-изследователската, научно-приложната и преподавателската дейност. Успешно използва съвременни методи за обучение.

Автор е на едно учебно пособие и е съавтор на три учебника, използвани в обучението на студентите. Те са написани в добър стил и на добро научно и методическо равнище. Отговарят на изискванията към учебната литература.

Активно е участвала в работата по образователни и изследователски проекти, което е обогатило и осъвременило знанията и опита ѝ като изследовател и преподавател.

Оценявам учебно-педагогическата дейност на гл.ас. Боева, като отговаряща на изискванията за получаване на академична длъжност „доцент”

5.2. Научна и научно-приложна дейност

Д-р Боева е утвърден научен работник.

Тя е известна в научните среди в България като добър специалист в областта на маркетинга и по-конкретно на маркетинга в сферата на услугите. Автор е на 36 научни публикации, от които 31 след придобиване на научната степен „доктор”. Цитирана е 7 пъти. Участвала е в образователни и научноизследователски проекти с реално внедряване в практиката. Тематично проектите са били насочени към проблемите по тематиката на настоящия конкурс.

5.3. Внедрителска дейност

Всички образователни и научноизследователски проекти, в които е участвала д-р Боева са реално внедрени в практиката. Те са приети с високи оценки и без забележки от съответните възложители. Тя е била активен участник в работата по проектите и е взела дейно участие във внедряването на резултатите им.

Д-р Боева осъществява и консултантска дейност в бизнеса и в различни администрации структури.

6. Приноси (научни, научно-приложни, приложни)

6.1. Научни приноси:

- 1..... На основата на литературни проучвания и анализ за изведени научни обобщения, свързани с дефинирането и измерването на продуктовото качество и привлекателност. Очертани са две насоки, в които качеството въздейства върху привлекателността на продукта: като мотивационен фактор при потребителския избор и като промоционален аргумент.
- 2..... Изведени и систематизирани са особеностите на маркетинговия подход за сферата на образованието. За тази цел е изследвана спецификата на образователната услуга на висшето училище, притежаваща едновременно социално и стратегическо значение.
- 3..... Доказана е приложимостта на част от маркетинговите стратегии в планирането на образователните услуги във висшите училища.

6.2. Научно-приложни приноси:

- 1..... Аргументирано е значението на маркетинга като ефективно средство за подобряване на дейността в сферата на висшето образование и утвърждаване на имиджа на българските висши учебни заведения на международния пазар.
- 2..... Извършен е анализ на специфичния пазар на университетски образователни услуги в България. На основата на богат емпиричен материал е оценено въздействието на маркетинговото обкръжение върху функционирането на българските висши училища в пазарни условия. В резултат на това са формулирани основни маркетингови проблеми, стоящи пред тях и в частност – пред техническите висши училища в България, както и някои принципни научно обосновани решения.

- 3..... Разработен е проект и е проведено маркетингово изследване, в резултат на което е разкрита хетерогенността на пазара на образователни услуги на висшите училища и релевантните критерии за сегментирането му.
- 4..... Разработване на специфичен маркетингов микс, съобразен с потребностите на висшите учебни заведения, водещ до синергетичен ефект от обединяване на резултатите от управлението на образователната услуга и изграждането на подходящ комуникационен микс на висшето училище.

6.3. Приложни приноси:

- 1..... Предложен е модел за избор на целева стратегия на конкретно висше училище и оценка на условията на нейната реализация.
- 2..... Изследвана е приложимостта на маркетинговия одит при изследване на ефективността на комуникационната политика в практиката на малките и средни стопански организации в областта на промишленото производство в регион Габрово.

6.4. Учебно-методически приноси

1. За обучението на студентите от ТУ - Габрово са разработени три учебника в съавторство и едно самостоятелно написано учебно пособие.

Посочените приноси са **лично дело на кандидата**. Те биха могли да се отнесат към **следните групи**:

- обогатяване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания;
- доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории;
- приложение на съществуващи методи за решение на конкретен проблем с формулирани изводи и препоръки за практиката;
- създаване на нови методи на изследване.

7. Оценка на личния принос на кандидата

Моята оценка за личния принос на кандидата е висока. Той се изразява главно в задълбочено изследване, творческо осмисляне и доразвиване на теорията и методологията на маркетинга и по-конкретно на маркетинга на образователни услуги.

Убеден съм, че приноси на д-р Боева са с **висока значимост за науката и практиката**. Това се доказва от фактът, че научните ѝ обобщения, методическите разработки и резултатите от изследванията са цитирани седемкратно и са в основата на разработките на редица други автори. Те са залегнали и в редица учебни материали в областта на маркетинга.

8. Критични бележки

Внимателното проучване на научните трудове на д-р Боева ми дава основание да обобщя, че в тях няма допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Същевременно имам и някои **критични бележки**, които не се отразяват на крайната ми положителна оценка и по-скоро биха могли да се приемат като **препоръки** към бъдещата работа на автора. По-важните от тях са:

- голямата част от научните трудове на кандидата са фокусирани върху проблемите на маркетинга на висшето образование. Препоръчвам в бъдещата си работа той да разшири сферата на научната и публикационната си дейност;

- на места е необходима по-голяма научна аргументация на идеите на автора;

- в част от трудовете не достатъчно ясно са открити приносите на кандидата. Препоръчвам в бъдещата му работа на научен работник и изследовател той да се стреми към по-голяма задълбоченост на научните търсения и по-смело да изразява и отстоява идеите си;

- част от публикациите на кандидата са посветени на постижения, свързани с адаптирането на известни в световната литература и практика концепции, подходи и методики за прилагането им в специфичните условия в България. Препоръчвам пренасочване на научните му търсения към проблеми с научна стойност не само за страната ни, а и за световната теория и практика;

- препоръчвам в бъдеще кандидатът да увеличи участието си в колективни научни разработки, които обикновено водят до още по-добри резултати;

- считам, че качеството и практическата ползност на разработените от кандидата учебници и учебни пособия биха се повишили, ако в тях бяха използвани повече примери от българската практика;

- голяма част от трудовете на кандидата са научни доклади. Считам, че той трябва да активизира публикационната си дейност в научни списания, в които да демонстрира качествата си на учен-изследовател;

- препоръчвам кандидатът да положи усилия за публикуване в чуждестранни списания и на международни научни форуми, което ще допринесе идеите му да получат международна известност и признание;

- считам, че с оглед на натрупаните от кандидата знания и опит, той трябва значително да увеличи консултантската си дейност и участието си в приложни научно-изследователски разработки, резултатите, от които периодично да публикува.

9. Лични впечатления

Познавам добре д-р Боева и имам ясна представа за нейните качества и постижения. Тя е **сериозен и дисциплиниран човек, стремящ се да повишава квалификацията си. Тя е целенасочен и коректен изследовател.** През годините се утвърди и като добър преподавател, ползващ се с уважението на своите колеги и на студентите.

10. Заключение:

Считам, че кандидатът за академичната длъжност „доцент” **напълно отговаря на критериите за получаване на исканата академична длъжност**, съгласно Правилник за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Технически университет – Габрово, а именно:

1. Придобил е образователна и научна степен „доктор”;
2. Бил е преподавател в ТУ-Габрово повече от две академични години;
3. Представил е 1 монографичен труд, които не повтаря трудовете за придобиване на образователна и научна степен „доктор”;
4. Представил е и други оригинални научноизследователски трудове и публикации, които оценявам високо;
5. Той удовлетворява минималните изисквания на ТУ-Габрово за броя на научните резултати за заемане на академични длъжности „доцент”.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл.ас. д-р Веряна Тодорова Боева да бъде избрана за „доцент” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, по професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Управление на маркетинга в сферата на услугите“.

20.10.2013 г.

Рецензент:

/проф.д-р Младен Велев/